

VADLĪNIJAS KASĀCIJAS SŪDZĪBAS SAGATAVOŠANAI CIVILLIETĀ

Kasācijas instances tiesas galvenais uzdevums ir nodrošināt tiesību normu vienveidīgu iztulkošanu un nepilnīga normatīvā regulējuma gadījumos – tiesību tālākveidošanu (piemēram, piemērojot tiesību analogiju). Latvijā ir viena kasācijas instances tiesa – Augstākā tiesa jeb Senāts.

Senāts, ievērojot kasācijas sūdzībā izteiktos argumentus, pārbauda, vai pārsūdzētajā spriedumā ir pareizi piemērotas materiālo tiesību normas un vai nav pārkāptas procesuālo tiesību normas, tostarp normas, kas nosaka tiesas kompetences robežas. Tas nozīmē, ka kasācijas tiesvedības ietvaros Senāts atšķirībā no pirmās un otrās instances tiesas neizskata lietu pēc būtības – nenoskaidro lietas apstākļus un nevērtē pierādījumus. Senāts tikai vērtē, vai pārsūdzētajā spriedumā tiesa ir attiecinājusi uz lietas apstākļiem pareizo tiesību normu, ir pareizi to iztulkojusi un piemērojusi lietas apstākļiem. Tāpat Senāts vērtē, vai tiesa ir ievērojusi lietas izspiešanas procesuālo kārtību.

Līdz ar to arī kasācijas sūdzības saturs būtiski atšķiras no apelācijas sūdzības satura. Kasācijas sūdzībā iesniedzējam jānorāda uz konkrētu tiesas pieļautu pārkāpumu tiesību normu piemērošanā un jāpamato, kā tieši šis pārkāpums ir izpaudies un kā tas ir ietekmējis lietas pareizu izspiešanu. Kasācijas sūdzībā ietvertie argumenti nosaka kasācijas tiesvedības robežas, proti, kādā apmērā Senāts pārbaudīs pārsūdzēto spriedumu. Tādēļ, sagatavojot kasācijas sūdzību, ir rūpīgi jāpārdomā, kādas tiesību normu izvēles un piemērošanas kļūdas ir pieļāvusi tiesa un vai tas varēja novest pie lietas nepareizas izspiešanas, kas ir pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai un lietas nodošanai atkārtotai izskatīšanai, lai novērstu tiesas pieļautās kļūdas.

Lai atvieglotu kasācijas sūdzību sagatavošanu, Senāta Civillietu departaments ir izstrādājis vadlīnijas kasācijas sūdzības sagatavošanai civillietās. Šīs vadlīnijas ir vispārīgi praktiski ieteikumi, bet ne izsmeļoši norādījumi.

SATURA RĀDĪTĀJS

I. Vispārīgie jautājumi	2
II. Pārsūdzība kasācijas kārtībā	2
III. Personas, kas var iesniegt kasācijas sūdzību	3
IV. Kasācijas sūdzības struktūra un atsevišķo sadaļu saturs	4
4.1. Ievaddaļa	4
4.2. Kasācijas sūdzības pamatojums	5
4.2.1. Materiālo tiesību normu nepareiza piemērošana	6
4.2.2. Procesuālo tiesību normu pārkāpums	6
4.3. Senātam izteiktie lūgumi	7
4.4. Pievienotie dokumenti	7
V. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta un veids, termiņš un drošības nauda	8
5.1. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta	8
5.2. Kasācijas sūdzības iesniegšanas veids	8
5.3. Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš	8
5.4. Drošības naudas samaksa, atmaksa un atbrīvojumi no tās	9
Papildu informācija par tiesvedību Senātā	10
1. pielikums. Kasācijas sūdzības veidlapa	10

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šajās vadlīnijās sniegti vispārīgi ieteikumi kasācijas sūdzības¹ sagatavošanai, tostarp pamatošanai un saturiskā izklāsta strukturēšanai, kā arī iesniegšanai.
2. Vadlīnijas izmantojamas, ievērojot Civilprocesa likuma prasības, it īpaši uzmanība jāpievērš Civilprocesa likuma [56. nodaļas](#) „Kasācijas sūdzības iesniegšana” noteikumiem.
3. Lai ilustrētu vadlīnijās ietvertos ieteikumus, norādīti piemēri.
4. Pirms kasācijas sūdzības iesniegšanas jāpārliedz, ka tajā norādīti obligātie dokumenta rekvizīti, tostarp jāpārliedz, ka dokumentā norādīts kasācijas sūdzības iesniedzējs, dokuments ir parakstīts un tajā norādīts parakstīšanas datums.
5. Sagatavojot kasācijas sūdzību, ieteicams izmantot kasācijas sūdzības veidlapu ([1. pielikums](#)).

II. Pārsūdzība kasācijas kārtībā

6. Kasācijas kārtībā var pārsūdzēt tādus apgabaltiesas² spriedumus civillietās, kuros tiesa:
  - a. strīda apstākļiem nav piemērojusi atbilstošo tiesību normu (sk. Civilprocesa likuma [451. pantu](#));
  - b. izpratusi (iztulkojusi) tiesību normu kļūdaini (sk. Civilprocesa likuma [451. pantu](#));
  - c. pieļāvusi likumā noteiktos lietas izspriešanas kārtības pārkāpumus (sk. Civilprocesa likuma [452. pantu](#)).

Piemēri

- **Tiesa nav piemērojusi atbilstošo tiesību normu.** Prasītāju prasījums vērsts uz savu nekustamo īpašumu (dzīvojamo māju) fotogrāfiju izmantošanas aizliegumu reklāmas mērķiem un zaudējumu piedziņu par jau veikto izmantojumu. Izskatot lietu pēc būtības, tiesa ir nepareizi kvalificējusi prasības pamatā esošos faktiskos apstākļus un piemērojusi neatbilstošas tiesību normas. Tiesa nav atradusi un piemērojusi Reklāmas likuma 4. panta otrās daļas 4. punktu, kurā noteikts, ka reklāmā ir aizliegts attēlot, izmantot vai citādi pieminēt fizisko personu (kā privātpersonu vai kā amatpersonu) vai tās īpašumu bez šīs personas piekrišanas. Reklāmas likuma nepiemērošana varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas (sk. *Senāta 2016. gada 1. jūlija spriedumu lietā Nr. [SKC-124/2016](#) C33338110*).
- **Tiesa kļūdaini izpratusi (iztulkojusi) tiesību normu.** Kļūdaini iztulkojot Darba likuma 156. panta ceturto daļu, apgabaltiesa atzinusi, ka darba devējs var tādām darbiniekam, kurš ir atgriezies no bērna kopšanas atvaļinājuma, nodrošināt līdzīgu vai līdzvērtīgu darbu, maksājot mazāku atalgojumu, nekā tas darbiniekam bija noteikts, dodoties bērna kopšanas atvaļinājumā (sk. *Senāta 2021. gada 16. septembra spriedumu lietā Nr. [SKC-783/2021](#) ECLI:LV:AT:2021:0916.C33441320.17.S*).
- **Tiesa pārkāpusi likumā noteikto lietas izspriešanas kārtību.** Apgabaltiesa pretēji likuma prasībām (sk. *Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10. panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 56. pantu*) nav iepriekš paziņojusi lietas dalībniekiem par civillietas izskatīšanu rakstveida procesā (sk. *Senāta 2021. gada 8. novembra spriedumu lietā Nr. [SKC-992/2021](#) ECLI:LV:AT:2021:1108.C68453519.12.S*).

7. Spriedumu var pārsūdzēt tikai tad, ja šo vadlīniju 6. punktā norādītā tiesas kļūda noveda vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.
8. Gadījumi, kad lietas procesuālo tiesību normu pārkāpumi katrā ziņā uzskatāmi par tādiem, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, ir norādīti Civilprocesa likuma [452. panta](#) trešajā daļā.

¹ Vadlīnijas vienlīdz var izmantot kasācijas protesta sagatavošanai, kā arī tajās ietvertie ieteikumi ar nepieciešamajām izmaiņām ir noderīgi paskaidrojumu sagatavošanai par iesniegto kasācijas sūdzību.

² Kasācijas kārtībā var pārsūdzēt arī Ekonomisko lietu tiesas spriedumus, kas taisīti, piemērojot Civilprocesa likuma 30.⁴ nodaļas noteikumus (lietās par kapitālsabiedrību dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem).

9. Kasācijas sūdzības iesniedzēja vispārīga (neargumentēta) nepieņemšana tiesas secinājumiem un lietas iznākumam nerada pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai.
10. Kasācijas kārtībā var pārsūdzēt arī spriedumu daļā (sk. šo vadlīniju [4.1. sadaļu](#)).
11. Kasācijas kārtībā nav pārsūdzami šādi spriedumi:
- tiesas spriedumi vienkāršotās procedūras lietās (sk. Civilprocesa likuma [440.¹](#) un [440.¹²](#) pantu);
  - tiesas spriedumi lietās par tiesībām, par kurām strīds izskatīts Rūpnieciskā īpašuma Apelācijas padomē (sk. Civilprocesa likuma [440.¹](#) un [440.¹²](#) pantu);
  - tiesas spriedums tiesiskās aizsardzības procesa lietā (sk. Civilprocesa likuma [341.⁶ panta](#) astoto daļu un [440.¹](#) un [440.¹²](#) pantu);
  - tiesas spriedumi juridiskās vai fiziskās personas maksātnespējas lietās (sk. Civilprocesa likuma [363.¹³ panta](#) pirmo daļu, [363.²⁷ panta](#) ceturto daļu, kā arī [440.¹](#) un [440.¹²](#) pantu), kā arī tiesas spriedums kredītiestādes maksātnespējas lietā (sk. Civilprocesa likuma [376. panta](#) pirmo daļu) un tās likvidācijas lietā (sk. Civilprocesa likuma [377. panta](#) pirmo daļu);
  - tiesas spriedumi lietās par strīdiem par tiesībām maksātnespējas procesa lietās un fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām atcelšanas lietās (sk. Civilprocesa likuma [440.¹](#) un [440.¹²](#) pantu);
  - tiesas spriedumi par darba devēja pieteikumu par streika vai streika pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu (sk. Civilprocesa likuma [394. panta](#) otro daļu);
  - tiesas spriedumi par darbinieku pārstāvju pieteikumu par lokauta vai lokauta pieteikuma atzīšanu par nelikumīgu (sk. Civilprocesa likuma [394.⁵ panta](#) otro daļu).
12. Kasācijas kārtībā Senāts nepārbauda pušu iesniegtos pierādījumus un nenodibina jaunus lietas faktiskos apstākļus.
13. Vēršoties ar kasācijas sūdzību Senātā, lietas dalībnieki nevar papildināt jau iepriekš tiesvedībā pausto par strīda apstākļiem vai iesniegt par tiem pierādījumus.
14. Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesa ir pieļāvusi kļūdu strīda apstākļu noskaidrošanā vai pierādījumu vērtēšanā, tad kasācijas sūdzības iesniedzējam jānorāda uz attiecīgo Civilprocesa likuma normu pārkāpumu un jāizskaidro, kā tas izpaužas un kā tas ietekmējis lietas iznākumu.

Piemērs

- Tiesa nav devusi novērtējumu lietā esošam pierādījumam – prasītājas iesniegtajam būvinženiera atzinumam par atbildētājas izpildīto būvdarbu neatbilstību būvnormatīvu prasībām. Tiesa arī nav pamatojusi, kādēļ devusi priekšroku atbildētājas iesniegtajam būvinženiera atzinumam. Nenovērtējot lietā esošo pierādījumu un nepamatojot, kādēļ tiesa vienam pierādījumam dod priekšroku, bet citu faktiski atzīst par mazāk ticamu, tiesa nav varējusi pienācīgi noskaidrot lietas pareizai iztiesāšanai nozīmīgu apstākli, par kuru pušu starpā pastāv strīds, proti, par izpildīto būvdarbu kvalitāti. Minētajam apstāklim ir izšķirīga nozīme, noskaidrojot, vai atbildētāja ir pienācīgi izpildījusi būvuzņēmuma līgumu. Tādējādi tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 97. pantu un 193. panta piekto daļu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

15. Kasācijas sūdzības papildināšana pēc tās iesniegšanai noteiktā termiņa beigām nav pieļaujama.

16. Kasācijas sūdzības iesniedzējam ir tiesības arī atsaukt iesniegto kasācijas sūdzību.

III. Personas, kas var iesniegt kasācijas sūdzību

17. Kasācijas sūdzību var iesniegt lietas dalībnieki, kuru tiesības vai likumīgās intereses aizskartas ar pārsūdzēto tiesas spriedumu. Tie var būt puses vai trešās personas lietā. Tāpat likumā noteiktos gadījumos prokurors var iesniegt kasācijas protestu.
18. Ja puse vai trešā persona ir fiziskā persona, tad tā var iesniegt kasācijas sūdzību pati vai ar likumiskā pārstāvja (piemēram, aizbildņa vai aizgādņa), vai ar advokāta starpniecību.

19. Ja puse vai trešā persona ir juridiskā persona, tad kasācijas sūdzību iesniedz tās amatpersona, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, vai arī juridiskās personas advokāts.
20. Īpaša kārtība ir noteikta attiecībā uz lietām par rūpnieciskā īpašuma tiesību pārkāpumiem un aizsardzību, kā arī uz lietām par komercnoslēpuma aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu (Civilprocesa likuma 30.⁸ nodaļa). Šajās lietās kasācijas sūdzību var iesniegt arī profesionālais patentpilnvarnieks (sk. Civilprocesa likuma [82.¹ panta](#) piekto daļu).
21. Lietās, kurās puse vai trešā persona ir dzīvokļu īpašnieku kopība, tās kasācijas sūdzību iesniedz pārvaldnieks vai kopības pilnvarota persona, bet, ja kopību nepārstāv pārvaldnieks un dzīvokļu īpašnieku kopība nav pilnvarojusi citu personu to pārstāvēt, – tiesas noteiktais kopības pārstāvis (sk. Dzīvokļa īpašuma likuma [15.¹ pantu](#)).
22. Ja kasācijas sūdzību parakstījusi juridiskās personas amatpersona vai profesionāls patentpilnvarnieks, tad kasācijas sūdzībai pievieno dokumentu, kas apliecina personas tiesības pārstāvēt iesniedzēju.
23. Ja kasācijas sūdzību paraksta advokāts, sūdzībai pievieno pilnvaru un orderi. Minētie dokumenti nav jāpievieno kasācijas sūdzībai, ja tie jau ir lietas materiālos un ir spēkā esoši. Attiecībā uz advokāta pilnvarojumu jāņem vērā, ka tiesības pārsūdzēt tiesas spriedumu kasācijas kārtībā ir īpaši jānorāda pilnvarā, kuru izdevis pārstāvamais. Tāpat jāņem vērā, ka orderim ir jābūt noformētam tieši par juridiskās palīdzības sniegšanu Senātā un ka orderis jānoformē, izmantojot aktuālo Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas apstiprināto paraugu.

IV. Kasācijas sūdzības struktūra un atsevišķo sadaļu saturs

24. Kasācijas sūdzībā norādāms pārsūdzētais nolēmums, kasācijas pamats un ar to saistītie argumenti, kā arī kasācijas instances tiesai izteiktie lūgumi.
25. Kasācijas sūdzību ieteicams strukturēt, atsevišķi izdalot turpmāk norādītās sadaļas.
26. Kasācijas sūdzībai un tās pielikumiem jābūt salasāmiem.
27. Kasācijas sūdzības saturu ieteicams izklāstīt kodolīgi, norādot būtiskāko, kā arī izvairoties no atkārtojumiem. Ieteicams izvairīties no tiesību normas nevajadzīgas un pārāk plašas pārstāstīšanas vai citēšanas. Tāpat kasācijas sūdzībā nav jāpārraksta pirmās un apelācijas instances tiesas spriedumu saturs.
28. Kasācijas sūdzībā nelieto aizskarošu valodu vai izaicinošus izteikumus, izņemot gadījumus, kad strīds ir par šādu izteikumu lietošanu un to citēšana nepieciešama kasācijas sūdzības pamatošanai.
29. Kasācijas sūdzība sagatavojama latviešu valodā.
30. Kasācijas sūdzības lapaspuses numurē. Lapu malu (pa kreisi un pa labi) ieteicamais izmērs ir 3 cm.

4.1. Ievaddaļa

31. Kasācijas sūdzības ievaddaļā norāda spriedumu, par kuru iesniedz kasācijas sūdzību, proti, tiesu, kas pārsūdzēto spriedumu taisījusi, sprieduma datumu un civillietas numuru, un kādā apjomā – pilnībā vai kādā daļā – spriedumu pārsūdz.

Piemēri

- Ar šo kasācijas sūdzību pārsūdzju pilnā apjomā Kurzemes apgabaltiesas 2023. gada 1. februāra spriedumu civillietā Nr. C22222222, ar kuru noraidīta mana prasība pret SIA „XXXXX” par zaudējumu atlīdzības piedziņu.
- Ar Latgales apgabaltiesas 2023. gada 1. marta spriedumu civillietā Nr. C33333333 no Jāņa Bērziņa par labu SIA „YYYYY” piedzīta zaudējumu atlīdzība 3500 *euro* un līgumsods 200 *euro*. Kasācijas kārtībā pārsūdzju iepriekšminēto spriedumu daļā par līgumsoda piedziņu.

32. Norādot pārsūdzības apjomu, jāņem vērā, ka kasācijas sūdzībā jāietver atbilstoši argumenti par pārsūdzētā sprieduma nepareizību katrā no pārsūdzētajām sprieduma daļām. Ja šāds pamatojums par kādu no pārsūdzētajām sprieduma daļām nebūs sniegts, senatoru kolēģija attiecībā uz minēto daļu var atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

4.2. Kasācijas sūdzības pamatojums

33. Kasācijas sūdzības pamatojumā norāda, kuru tiesību normu tiesa nepareizi attiecinājusi uz strīda apstākļiem vai kura tiesību norma tai bija jāattiecina uz strīda apstākļiem, bet tiesa to nav izdarījusi, vai arī kuru tiesību normu tiesa nepareizi iztulkojusi, vai kuru Civilprocesa likuma normu tiesa pārkāpusi un kāpēc normas nepareiza piemērošana strīdam vai procesuālo tiesību normas pārkāpums, kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, ir novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas (kasācijas pamats).
34. Kasācijas sūdzībā var būt norādīti viens vai vairāki kasācijas pamati. Kasācijas pamatus ieteicams numurēt.
35. Kasācijas sūdzībā ieteicams nošķirt kasācijas pamatus, kas izpaužas kā tiesību normu nepareiza piemērošana strīda apstākļiem (materiālo tiesību normu nepareiza piemērošana), un kasācijas pamatus, kas izpaužas kā lietas izspriešanas kārtības pārkāpums (procesuālo tiesību normu pārkāpums).
36. Katra kasācijas pamata esība ir jāargumentē. Ar kasācijas pamatu saistītais arguments ir kasācijas sūdzībā norādītais juridiskais pamatojums, kas paskaidro, kā, kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, izpaudusies kļūda materiālo tiesību normu piemērošanā vai procesuālo tiesību normu pārkāpums.
37. Argumentācijā izmantojami atbilstoši tiesību avoti (norādes uz tiesību normām, judikatūru, tiesību doktrīnas atziņām). Norādēm uz avotiem jābūt tik detalizētām, lai attiecīgo avotu varētu identificēt un atrast (autors, nosaukums, izdevējs (ja ir), publiskošanas laiks un vieta, tīmekļvietnes adrese, ja publiskots internetā, u. tml. informācija par avotu).
38. Uz katru kasācijas pamatu attiecināmos argumentus izklāsta zem attiecīgā kasācijas pamata.
39. Ja kasācijas pamata apraksts pārsniedz vienu lapaspusi, ieteicams veidot tā kopsavilkumu, kura apjomam nevajadzētu pārsniegt vienu rindkopu.
40. Kasācijas sūdzībā var norādīt tiesību jautājumus, kurus, kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, rada katrs ar attiecīgo kasācijas pamatu saistītais arguments.

Piemērs

- Kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, šajā lietā galvenais tiesību jautājums ir par to, kā skaitāmas balsis dzīvokļa īpašumos nesadalītas dzīvojamās mājas kopīpašnieku kopsapulcē – vai pēc katram kopīpašniekam piederošajām domājamām daļām, vai pēc telpu grupām (katra kopīpašnieka lietošanā nodotajiem dzīvokļiem, neapdzīvojamām telpām un mākslinieka darbnīcām).

41. Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka lietas izskatīšanai kasācijas tiesvedības kārtībā ir būtiska nozīme vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā, tas argumentēti norādāms kasācijas sūdzībā.

Piemērs

- Jautājumā par to, vai personas civiltiesisko atbildību var ierobežot vai izslēgt, ja piemērojamās tiesību normas aizsardzības mērķis neaptver risku, kas iestāties konkrētajā gadījumā, līdz šim nav izveidojusies judikatūra. Par labu minētajam atbildības ierobežošanas kritērijam juridiskajā literatūrā tiek minēta virkne argumentu (sk., piem., *Strazdiņš Ģ. Ieskats cēloniskā sakara vērtēšanas pamatos. Jurista Vārds, 02.05.2017., Nr. 19 (973), 18.–25. lpp.*). Kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, atbilde uz to, vai konkrētajā lietā atbildētāja civiltiesiskā atbildība nevarēja iestāties, jo strīdam piemērotā tiesību norma neaptver risku, kas iestājas konkrētajā gadījumā (ēkas sabrukšanu), ir izšķirīgi nozīmīga ne tikai izskatāmās lietas pareizai izspriešanai, bet arī vienotas tiesu prakses nodrošināšanai citās lietās par personu civiltiesisko atbildību.

4.2.1. Materiālo tiesību normu nepareiza piemērošana

42. Kasācijas sūdzībā norāda, kuru konkrēti materiālo tiesību normu tiesa pārsūdzētajā spriedumā nepareizi attiecinājusi uz tiesas konstatētajiem apstākļiem vai kuru normu nav piemērojusi, vai nepareizi iztulkojusi, kā arī atklāj, kā izpaudusies normas nepareiza attiecināšana vai iztulkošana un kā tas ietekmējis lietas izspriešanu.

Piemērs

1. Tiesa ir nepareizi uz lietas apstākļiem attiecinājusi Civillikuma 1620. pantu, kas paredz vispārīgu regulējumu par lietas pārdevēja (atsavinātāja) atbildību par pārdotās (atsavinātās) lietas trūkumiem. Turklāt tiesa nepareizi iztulkoja minētā likuma normas otro daļu, atzīstot, ka pārdotas preces cenas samazinājumu saskaņā ar šo normu var prasīt tikai tad, ja preces pārdevējs ļaunā nolūkā noklusējis vai apslēpis viņam zināmos lietas trūkumus, vai noteikti apgalvojis, ka tai ir zināmas īpašības, kuras tai patiesībā nav bijušas.

1.1. Civillikuma 1620. pants nav piemērojams prasītāja un atbildētājas tiesiskajām attiecībām, jo prasītājs iegādājās konkrēto preci, būdams patērētājs, un atbildētāja to pārdeva, būdama pārdevēja Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē. Līdz ar to pušu tiesiskajām attiecībām bija piemērojamas Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas, tostarp tā 13. pants kopsakarā ar 28. pantu. Saskaņā ar minētajām normām pārdevējs atbild par preces neatbilstību līguma noteikumiem bez vainas un patērētājam nav jāpierāda tas, ka neatbilstības esībā ir vainojams pārdevējs, proti, nav jāpierāda, ka pārdevējs ir rīkojies ļaunā nolūkā vai ka viņš būtu pieļāvis neuzmanību. Tāpat minētajās normās patērētāja tiesības prasīt cenas samazinājumu netiek pakārtotas apstāklim, ka pārdevējs būtu noteikti apgalvojis, ka precei piemīt zināmas īpašības, kuras tai faktiski nepiemita.

1.2. Tiesa ir arī nepareizi iztulkojusi Civillikuma 1620. panta otro daļu. Pretstatā šā panta pirmajai daļai otrajā daļā nav paredzēts, ka tajā norādītos tiesiskās aizsardzības līdzekļus (līguma atcelšanu vai lietas cenas samazināšanu) lietas ieguvējs var prasīt piemērot tikai tādos gadījumos, kad atsavinātājs ir rīkojies ļaunā nolūkā vai kad būtu sniedzis nepatiesus apgalvojumus par lietas īpašībām (sk. *Senāta 2023. gada 25. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-46/2023, ECLI:LV:AT:2023:0125.C73454620.11.S, 10.3. punktu*).

1.3. Tiesas pieļautā kļūda, attiecinot uz lietas apstākļiem Civillikuma 1620. pantu un nepareizi iztulkojot tā otro daļu, noveda pie lietas nepareizas izspriešanas, jo tiesa prasības noraidīšanu pamatoja ar to, ka lietā nav konstatēts nedz pārdevēja ļauns nolūks, nedz nepamatoti solījumi par lietai piemītošām īpašībām. Ja tiesa būtu piemērojusi pareizās tiesību normas, proti, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 13. un 28. pantu, vai vismaz pareizi iztulkojusi Civillikuma 1620. panta otro daļu, tad prasību nevarētu noraidīt, pamatojoties uz to, ka nav konstatēti iepriekš minētie fakti (pārdevēja ļauns nolūks, pārdevēja nepatiesi apgalvojumi par precei piemītošām īpašībām).

4.2.2. Procesuālo tiesību normu pārkāpums

43. Kasācijas sūdzībā norāda, kādu konkrēti procesuālo tiesību normas pārkāpumu tiesa pieļāvusi, proti, kuru piemērojamo procesuālo tiesību normu tiesa nav piemērojusi vai kuru nepamatoti piemērojusi, vai kuru no piemērotajām nepareizi iztulkojusi, kā arī atklāj, kā izpaudies normas pārkāpums un kā tas ietekmējis lietas izspriešanu.

Piemērs

1. Tiesa ir pieļāvusi Civilprocesa likuma 198. panta pirmās daļas pārkāpumu, jo, piedzenot par labu līdzprasītājiem kompensāciju no atbildētājas saistībā ar viņu ģimenes locekles nāvi, nav norādījusi, kādā daļā (apmērā) tā pienākas katram no līdzprasītājiem.

1.1. Lai arī tiesa sprieduma motīvu daļā nosaka vienu kopēju atlīdzības summu ģimenei par tās locekļiem nodarīto morālo kaitējumu sakarā ar tuvinieka nāvi, minētais nenozīmē, ka tiesai nav jānorāda, kāda daļa no ģimenei noteiktās summas ir piedzenama katra prasītāja labā.

1.2. Civilprocesa likuma 198. panta pirmā daļa imperatīvi noteic, ka spriedumā vairāku prasītāju labā tiesa norāda, kāda sprieduma daļa attiecas uz katru no viņiem, vai arī to, ka piedziņas tiesības ir solidāras. Ja šī Civilprocesa likuma norma tiek pārkāpta, spriedums nav skaidrs un saprotams un ir apdraudēta sprieduma izpildāmība.

1.3. Turklāt konkrētajā lietā katram prasītājam skaidri nodalīt viņa daļu ir jo īpaši svarīgi, jo viens prasītājs ir pilngadīgs, bet divi prasītāji ir nepilngadīgi, un katrs no viņiem kļūs pilngadīgs atšķirīgā laikā. Pilngadīgajam prasītājam nav pilnas rīcības brīvības ar nepilngadīgo bērnu mantu, un ir jābūt skaidram, kas ir tēva un kas – nepilngadīgo bērnu manta. Civillikuma 298. pants noteic, ka aizbildnis nedrīkst lietot aizbilstamā mantu. Vecākam ir jāpilda arī citi attiecīgajās Civillikuma apakšnodaļās noteiktie pienākumi attiecībā uz nepilngadīgā bērna mantas pārvaldību, piemēram, kad bērnam piekrīt kāda manta, tad tas no vecākiem, kam piekrīt šīs mantas pārvaldība, sastāda mantas sarakstu un iesniedz to bāriņtiesai (*Civillikuma 193. pants*).

1.4. Ņemot vērā iepriekš norādīto, secināms, ka tiesas pieļautais procesuālās tiesību normas pārkāpums ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas attiecībā uz to, kāda daļa piedzenamās kompensācijas pienākas katram no līdzprasītājiem.

4.3. Senātam izteiktie lūgumi

44. Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, vai lūdz pārsūdzēto spriedumu (nolēmumu) atcelt pilnībā vai kādā tā daļā (atbilstoši pārsūdzības apjomam, kas norādīts kasācijas sūdzības ievaddaļā) un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas vai pirmās instances tiesā, vai arī, atceļot spriedumu, tiesvedību izbeigt vai pieteikumu atstāt bez izskatīšanas, vai grozīt spriedumu daļā par prasības apmēru.

Piemērs

- Ņemot vērā kasācijas sūdzībā norādītās kļūdas materiālo tiesību normu piemērošanā un pieļautos procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kas, kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, noveda pie lietas nepareizas izspriešanas, lūdzu Senātu:

1) atcelt Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 10. aprīļa spriedumu lietā Nr. C44444444 un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai;

2) atmaksāt drošības naudu.

45. Kasācijas sūdzības iesniedzējs var arī pieteikt lūgumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai vai iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normu atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam). Šāds lūgums pamatojams kasācijas sūdzībā atsevišķi.

4.4. Pievienotie dokumenti

46. Kasācijas sūdzībai pievienojams dokuments, kas apliecina drošības naudas samaksu. Šāds dokuments nav jāpievieno, ja kasācijas sūdzība iesniegta un drošības naudas samaksa veikta tiešsaistes sistēmā vai ja lietas dalībnieks ir atbrīvots no drošības naudas samaksas.

47. Kasācijas sūdzībai pievienojams dokuments, kas apliecina personas tiesības pārstāvēt iesniedzēju, ja kasācijas sūdzību parakstījusi juridiskās personas amatpersona vai profesionāls patentpilnvarnieks. Ja kasācijas sūdzību parakstījis advokāts, pievienojama pilnvara un orderis. Ja lietas dalībnieku pārstāv likumiskais pārstāvis, tad pievienojams dokuments, kas šādu pārstāvību apliecina.

V. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta un veids, termiņš un drošības nauda

5.1. Kasācijas sūdzības iesniegšanas vieta

48. Kasācijas sūdzību iesniedz tiesai, kas taisījusi spriedumu (sk. Civilprocesa likuma [456. panta](#) pirmo daļu).

Piemērs

- Zemgales apgabaltiesa taisījusi spriedumu civillietā. Lietas dalībnieks kasācijas sūdzībā norāda, ka tā adresēta Senāta Civillietu departamentam, bet pašu kasācijas sūdzību iesniedz Zemgales apgabaltiesā.

49. Kasācijas pret-sūdzību iesniedz Senāta Civillietu departamentam (sk. Civilprocesa likuma [463. panta](#) pirmo daļu).

5.2. Kasācijas sūdzības iesniegšanas veids

50. Kasācijas sūdzību var iesniegt:

- elektroniski, izmantojot e-adreses pastkastīti jeb oficiālo elektroniskās adreses kontu (piekļuve e-adreses pastkastītei tiek nodrošināta valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.gov.lv vai citā veidā);
- elektroniski, sūdzību parakstot ar drošu elektronisko parakstu un nosūtot uz tiesas oficiālo elektroniskā pasta adresi;
- nosūtot pa pastu;
- tiesā klātienē.

5.3. Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

51. Kasācijas sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no pārsūdzamā tiesas sprieduma pasludināšanas dienas. Ja spriedums sastādīts pēc noteiktā termiņa, pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma faktiskās sastādīšanas dienas.

52. Pārsūdzības termiņu sāk skaitīt ar nākamo dienu pēc sprieduma pasludināšanas (faktiskās sastādīšanas).

Piemērs

- Tiesas spriedums kļuvis pieejams tiešsaistes sistēmā (pasludināts) 14. martā (otrdiena). Pārsūdzības termiņu (30 dienas) sāk skaitīt no nākamās dienas (15. marta). Līdz ar to pēdējā diena, kurā var iesniegt kasācijas sūdzību, ir 13. aprīlis (ceturtdiena).

53. Ja lietas dalībnieka dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā, tad termiņu kasācijas sūdzības iesniegšanai skaita no sprieduma izsniegšanas dienas (sk. Civilprocesa likuma [454. pantu](#) un [56.² pantu](#)).

54. Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, par termiņa pēdējo dienu skaitāma nākamā darba diena.

Piemērs

- Tiesas spriedums kļuvis pieejams tiešsaistes sistēmā (pasludināts) 11. maijā (ceturtdiena). Pārsūdzības termiņu (30 dienas) sāk skaitīt no nākamās dienas (12. maija). Tā kā pārsūdzības termiņa pēdējā diena ir 10. jūnijs, kas ir sestdiena, pēdējā diena, kurā var iesniegt kasācijas sūdzību, ir 12. jūnijs (pirmdiena).

55. Kasācijas sūdzību elektroniski var iesniegt līdz termiņa pēdējās dienas beigām – plkst. 24.00, bet klātienē – līdz tiesas darba laika beigām.

56. Ja kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš ir nokavēts attaisnojošu iemeslu dēļ, lietas dalībnieks, iesniedzot kasācijas sūdzību, var vienlaikus pieteikt motivētu lūgumu par minētā termiņa atjaunošanu (sk. Civilprocesa likuma [51. pantu](#)). Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesneša lēmums par atteikšanos pieņemt kasācijas sūdzību sakarā ar termiņa nokavējumu ir nepareizs, viņš var šādu lēmumu pārsūdzēt, iesniedzot blakus sūdzību tiesai, kuras tiesnesis lēmumu pieņēmis, un adresējot to Senātam (sk. Civilprocesa likuma [455. pantu](#)).

57. Kasācijas pretsūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no kasācijas sūdzības nosūtīšanas dienas, bet, ja lietas dalībnieka dzīvesvieta vai atrašanās vieta nav Latvijā, – 30 dienu laikā no kasācijas sūdzības izsniegšanas dienas (sk. Civilprocesa likuma [463. panta](#) pirmo daļu). Pretsūdzību, kas iesniegta pēc termiņa beigām, nepieņem un atdod iesniedzējam.

5.4. Drošības naudas samaksa, atmaksa un atbrīvojumi no tās

58. Pirms kasācijas sūdzības iesniegšanas jāsamaksā drošības nauda 300 *euro*.

59. Drošības nauda iemaksājama Augstākās tiesas depozīta kontā (plašāka informācija par drošības naudas samaksu ir pieejama Augstākās tiesas tīmekļvietnē, sk. [šeit](#)).

60. Drošības nauda nav jāmaksā personām, kuras saskaņā ar likumu ir atbrīvotas no valsts nodevas (sk. Civilprocesa likuma [43.¹ panta](#) otro daļu un [43. pantu](#)).

61. Tiesa vai tiesnesis, ievērojot personas mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no drošības naudas samaksas (sk. Civilprocesa likuma [43.¹ panta](#) otro daļu). Apstāklis, ka persona tiesvedības laikā ar tiesas vai tiesneša lēmumu bija atbrīvota no valsts nodevas samaksas, automātiski nerada atbrīvojumu no drošības naudas samaksas. Līdz ar to lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas ir atsevišķi piesakāms kasācijas sūdzībā vai atsevišķā pieteikumā, pievienojot pierādījumus, kas apliecina kasācijas sūdzības iesniedzēja nelabvēlīgo mantisko stāvokli.

62. Drošības naudu atmaksā šādos gadījumos:

- a. tiesnesis pieņem lēmumu par atteikšanos pieņemt kasācijas sūdzību, jo pilnā apmērā nav samaksāta drošības nauda vai kasācijas sūdzībai nav pievienots, vai lietā nav iesniegts dokuments, kas apliecina personas tiesības pārsūdzēt tiesas spriedumu kasācijas kārtībā (sk. šo vadlīniju [4.4. punktu](#));
- b. kasācijas sūdzības iesniedzējs atsauc kasācijas sūdzību līdz Senāta rīcības sēdei;
- c. Senāts atzīst kasācijas sūdzību par pamatotu un pārsūdzēto tiesas spriedumu pilnīgi vai daļēji atceļ vai groza.

63. Ja nolēmumā norādīts, ka iemaksātā drošības nauda ir atmaksājama, un tā ir iemaksāta Augstākās tiesas depozīta kontā, lietas dalībniekam jāvēršas Augstākajā tiesā ar iesniegumu par drošības naudas atmaksu (plašāka informācija par drošības naudas atmaksu ir pieejama Augstākās tiesas tīmekļvietnē, sk. [šeit](#)).

Papildu informācija par tiesvedību Senātā

Plašāka informācija par Augstāko tiesu jeb Senātu un tā darbību atrodama tīmekļvietnē: www.at.gov.lv

Ieteikumi tiesā elektroniski iesniedzamo dokumentu datnes noformēšanai pieejami: <https://www.elieta.lv/web/#/aktualitates/Oe85de05-9572-49a0-81c5-b4783194b8bb>

Informācija par lietu virzību Senāta Civillietu departamentā pieejama:

<https://www.at.gov.lv/lv/tiesvediba/tiesas-process-senata/civillietu-departaments>

Dokumentu noformēšanas noteikumi pieejami:

<https://likumi.lv/ta/id/301436-dokumentu-izstradasanas-un-noformesanas-kartiba>

Senāta nolēmumu meklēšana:

- Senāta judikatūras nolēmumu arhīvs pieejams: <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs>;
- Senāta nolēmumi pieejami arī <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi> (Latvijas Tiesu nolēmumu portālā) un <https://likumi.lv/> (Latvijas tiesību aktu portālā pie konkrētās tiesību normas).

Ieteicamā papildu literatūra par civillietas izskatīšanu kasācijas instances tiesā:

- Gulbis R., Vernuša E. Civilprocesa likuma 56. un 57. nodaļas komentāri un Laviņš A. Civilprocesa likuma 58. nodaļas komentāri. Grām.: Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.–60. nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna un A. Laviņa zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 1045.–1176. lpp.

KASĀCIJAS SŪDZĪBA

[Lietas numurs]

Senāta Civillietu departamentam

[Sūdzības iesniedzēja vārds, uzvārds, personas kods, deklarētās dzīvesvietas adrese, bet, ja tādas nav, – dzīvesvietas adrese (juridiskajai personai – tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese.

Ja sūdzības iesniedzējs piekrīt elektroniskai saziņai ar tiesu, norāda arī elektroniskā pasta adresi un, ja tas ir reģistrējies tiešsaistes sistēmā saziņai ar tiesu, ietver arī norādi par reģistrēšanos]

[Sūdzības iesniedzēja pārstāvja vārds, uzvārds, tālruna numurs un elektroniskā pasta adrese, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot attiecīgo saziņas līdzekli]

[Informācija par pārējiem lietas dalībniekiem: vārds, uzvārds, personas kods, deklarētās dzīvesvietas adrese, bet, ja tādas nav, – dzīvesvietas adrese (juridiskajai personai – tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese]

Ievaddaļa

[sk. vadlīniju 4.1. sadaļu]

Kasācijas sūdzības pamatojums

[sk. vadlīniju 4.2. sadaļu]

Senātam izteiktie lūgumi

[sk. vadlīniju 4.3. sadaļu]

Pievienotie dokumenti

[sk. vadlīniju 4.4. sadaļu]

[Kasācijas sūdzības parakstīšanas laiks un vieta]

[Paraksts]

1. pielikums Kasācijas sūdzības veidlapa